

Enheten för farliga ämnen
Narges Teimore
0102405402
Narges.teimore@msb.se

Konsekvensutredning avseende förslag till myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor

1 Problemet

Den 4 juli 2012 antogs Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/18/EU om åtgärder för att förebygga begränsa faran för allvarliga olyckshändelser där farliga ämnen ingår och om ändring och senare upphävande av rådets direktiv 96/82/EG det så kallade Seveso III- direktivet. Direktivet har liksom sin föregångare direktiv 96/82/EG (Seveso II-direktivet) till syfte att förebygga och begränsa faran för allvarliga olyckshändelser där farliga ämnen ingår. Direktivet är, med ett antal undantag, generellt tillämpligt på alla verksamheter där farliga ämnen förekommer över vissa fastställda mängder. Verksamheterna delas in i två kravnivåer, beroende på i vilka mängder farliga ämnen som hanteras.

De huvudsakliga förändringarna i Seveso III-direktivet är dels dess anpassning till EU-förordningen nr 1272/2008 om klassificering och förpackning av ämnen och blandningar, den så kallade CLP-förordningen, dels att kraven på information till allmänheten har skärpts. Samråd med allmänheten är ett genomgående krav när markanvändningen förändras på ett sådant sätt att risken för allvarliga kemikalieolyckor avsevärt ökar. Allmänheten ska också ha tillgång till rättslig prövning.

Som följd av det antagna Seveso III-direktivet behöver följande lagstiftningar anpassas: lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, miljöbalken (199:808), lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, lagen (201:900) plan- och bygglagen, ny förordning (2015:000) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, ändring av förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd och förordning (2003:789) om skydd mot olyckor och miljötillsynförordningen (2011:13).

Statens räddningsverks föreskrifter (SRVFS 2005:2) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor behöver därför också ändras och anpassas till Seveso III-direktivet och den nya anpassade lagstiftningen.

Vid tidpunkten för remissen saknas en beslutad ändring av lagen och en ny förordning. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) är därmed medveten om att föreskriften är svårläst. MSB är ändå tvungen att remittera föreskriften för att den ska kunna träda i kraft den 1 juni 2015.

2 Alternativa lösningar

Direktivet ska genomföras i svensk lagstiftning den 1 juni 2015. Sevesolagstiftningen kommer att anpassas efter direktivet och några alternativa lösningar finns inte.

3 Berörda

Föreskrifterna om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor berör cirka 400 verksamhetsutövare som hanterar stora mängder av farliga ämnen samt kommuner och länsstyrelser.

De verksamhetsutövare som berörs av föreskrifterna ingår i branscher som till exempel: stålindustri, kemisk industri, pappers-/massaindustri, petroleumindustri, samt depåer av farliga ämnen.

4 Bemyndiganden

MSB förväntas få nödvändiga bemyndigande i den kommande förordningen (2015:000) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

5 Kostnader och andra konsekvenser

Sevesolagstiftningen är ett väl inarbetat lagstiftningsområde och har varit gällande i Sverige sedan slutet av 1990-talet. Lagstiftningsområdet är därmed inte nytt utan verksamhetsutövare, länsstyrelser och kommuner är väl insatta i frågorna.

Nedan beskrivs förslaget till föreskrifter och vilka konsekvenser det ger.

2 § Handlingsprogram

Ändring

Förslaget innebär att verksamheter som är tillståndspliktiga och tillståndspliktiga ändringar enligt 9 kap. miljöbalken, ska komplettera handlingsprogrammet med den information som ska ingå i en anmälan. Undantag ges om uppgifterna redovisas på annat sätt. Säkerhetsrapporten kan utformas så att den uppfyller dessa krav.

Motiv

Bestämmelserna behövs för att genomföra Seveso III-direktivet. Möjligheten att redovisa uppgifterna på annat sätt införs för att förhindra dubbelarbete för både verksamhetsutövare och myndigheter.

Konsekvenser

Bestämmelserna beräknas få störst konsekvenser för de verksamheter på den lägre kravnivån som är tillståndspliktiga enligt 9 kap. miljöbalken, ca 110 verksamhetsutövare (av de totalt 200 på den lägre kravnivån). Kostnaden för att sammanställa uppgifterna i ett handlingsprogram beräknas till ca 4000 kr per tillfälle (med en beräknad tidsåtgång på ca 8 timmar). Tidsåtgången är beräknad utifrån att verksamhetsutövaren har dessa uppgifter tillgängliga i verksamheten men inte sammanställda i ett dokument. Om verksamhetsutövaren kan hänvisa till en säkerhetsrapport som innehåller dessa uppgifter är detta tillräckligt och inga ytterligare kostnader tillkommer.

3 § Intern plan för räddningsinsatser

Ändring

Endast redaktionella ändringar

Motiv

De föreslagna redaktionella ändringarna gäller endast förtydligande av texten.

Konsekvenser

De redaktionella ändringarna innebär inga ekonomiska konsekvenser för företagen. Texten blir lättare att förstå.

4-6 §§ Kommunens plan för räddningsinsatser

Ändring

Förslaget innebär en utökning av den information och de uppgifter som kommunens plan för räddningsinsatser ska innehålla. Bilagan till föreskrifterna omfattar nu också, förutom allmänheten, även att närliggande verksamheter och verksamhetsplatser ska varnas och informeras vid en allvarlig kemikalieolycka.

I det nya förslaget anges även att kommunens plan ska samordnas med verksamhetens interna plan. Övningar ska planeras i samarbete med verksamhetsutövaren och ska stå i proportion till verksamhetens omfattning och de risker som verksamheten har.

Motiv

Bestämmelserna är en följd av ändringar i Seveso III-direktivet. Ändringen i föreskrifterna förtydligar behovet av samverkan med verksamhetsutövaren genom att kommunens plan, när den upprättas eller förnyas, ska samordnas med verksamhetsutövarens interna plan. Vid övning av planen ska samråd ske med verksamhetsutövaren.

Konsekvenser

Förutsättningarna för vad som gäller när kommunens plan ska upprättas, förnyas och övas blir tydligare vad avser samverkan med verksamhetsutövaren och samordningen med den interna planen. Den del som omfattar varning och de åtgärder som ska vidtas har blivit mer heltäckande genom att närliggande anläggningar och verksamheter tas med i föreskrifterna.

De administrativa kostnaderna för kommunerna att uppdatera sina planer enligt de nya föreskrifterna beräknas till ca 4000 kr per plan (med en beräknad tidsåtgång på ca 8 timmar).

Ändringen medför inga ytterligare kostnader för verksamhetsutövarna.

7 § Information till allmänheten

Ändring

Förslaget innebär att alla Sevesoverksamheter, även verksamheter på den lägre kravnivån, omfattas av vissa krav på information till allmänheten. Dessa krav innebär att informationen som allmänheten ska få tillgång till ska hållas uppdaterad och ständigt tillgänglig på kommunens hemsida. För verksamheter på den högre kravnivån ska informationen, förutom att lämnas till

allmänheten, även lämnas till de som bedriver hälso- och sjukvård, skolverksamhet eller annan aktivitet som besöks av allmänheten.

Motiv

Bestämmelserna är en följd av ändringar i Seveso III-direktivet.

Förslaget bygger på en anpassning till FN:s konvention om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor (Århuskonventionen). Syftet är att personer som kan påverkas av en allvarlig kemikalieolycka ska få tillräckligt med information om hur de ska agera om en sådan olycka inträffar.

Konsekvenser

Förslaget innebär en kostnad för verksamhetsutövarna att ta fram information till allmänheten.

För samtliga verksamhetsutövare tillkommer en beräknad kostnad på ca 1000 kr (med en beräknad tidsåtgång på ca 2 timmar) för kommunens kostnader i samband med att informationen ska finnas tillgänglig via kommunens hemsida.

Kostnaden för de ca 200 verksamhetsutövarna på den lägre kravnivån beräknas till ca 8000 kr för översyn och uppdatering av informationen (med en beräknad tidsåtgång på ca 16 timmar),.

För verksamhetsutövare på den högra kravnivån innebär förslaget en nyhet gällande till vilka informationen ska lämnas. Ändringen innebär en utökad kostnad för tryck eller annan kommunikationsaktivitet, eftersom informationen ska lämnas till fler, som MSB bedömer till ca 5000 kr vart femte år.

8-9 § § Samråd

Ändring

Förslaget innebär dels ett förtydligande av vad en samrådsredogörelse ska innehålla och dels ett undantag från samrådsskyldigheten för sådana åtgärder där samråd skett enligt 6 kap. 4 § miljöbalken.

Motiv

Bestämmelserna förtydligar texten om samrådsredogörelse. Motivet till undantaget från samrådsskyldigheten är att förhindra dubbelarbete för både verksamhetsutövare och myndigheter.

Konsekvens

Förtydligandet förenklar för verksamhetsutövarna i och med att det tydligt framgår vad en samrådsskyldighet ska innehålla.

Undantaget minskar den administrativa bördan för både verksamhetsutövare och berörda myndigheter genom tidsbesparingar och mindre dokumenthantering.

10-12 § § Tillsyn

Ändring

Samtliga paragrafer rörande tillsyn är nya i de föreslagna föreskrifterna.

En tillsynsplanering har även tidigare genomförts vid länsstyrelsen inom ramen för det sammanlagda arbetet med tillsyn enligt miljöbalken och Sevesolagen. Detaljerade krav föreslås nu för vad en tillsynsplan enligt den kommande ändringen av lagstiftningen ska innehålla.

Ett tillsynsprogram har även tidigare varit ett lagkrav för samtliga verksamheter, men att det ska grunda sig på en analys och en planmässig bedömning av riskerna för allvarliga kemikalieolyckor var då ett lagkrav enbart för verksamheter på den högre kravnivån. Förändringar i sak har nu skett avseende att det nu för samtliga verksamheter finns detaljerade krav på vad tillsynsprogrammen ska grunda sig på och innehålla.

För både planen och programmen införs även krav på regelbundna uppdateringar.

Motiv

Syftet med de nya paragraferna är att säkerställa att svensk lagstiftning genomförs och anpassas till Seveso III-direktivet.

Konsekvenser för tillsynsmyndigheter och verksamhetsutövare generellt

Bestämmelserna innebär att förutsättningarna för vad som gäller för planering, prioritering och genomförande av tillsynen blir tydligare både för tillsynsmyndigheter och verksamhetsutövare, vilket borde gynna en effektivare och mer ändamålsenlig planering och prioritering av Sevesotillsynen. När mer tid läggs på planering, uppföljning och jämförelser med objekt i andra län etc., förväntas Sevesotillsynen i högre grad genomföras utifrån det tillsynsbehov som finns. Det leder också till en ökad likvärdighet i tillsynen och på sikt till säkrare verksamheter.

Administrativa och ekonomiska konsekvenser för länsstyrelserna

Länsstyrelserna måste sätta sig in i och arbeta fram tillsynsplaner och program enligt de nya föreskrifterna vilket kräver ett administrativt merarbete. MSB har tidigare tagit fram en schabloniserad beräkning av tidsåtgången för att ta fram tillsynsplaner och program på ca 2 timmar för lägre kravnivån och ca 6 timmar för högre kravnivån, per år och verksamhet. Länsstyrelsernas kostnad beräknas därmed till ca 1000 kr för varje verksamhet på den lägre kravnivån och ca 3000 kr för varje verksamhet på den högre kravnivån.

Administrativa och ekonomiska konsekvenser för MSB

MSB behöver öka sin vägledning riktad till länsstyrelserna om tillsyn, tillsynsplaner och program enligt de nya föreskrifterna. Ett metodstöd har tagits fram i samverkan med länsstyrelse vilket utgör en grund för denna fördjupade vägledning.

6 Överensstämmelse med Sveriges medlemskap i EU

Föreslagna föreskrifter och den kommande ändringen av lagen och förordningen är en direkt implementering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/18/EU (Seveso III-direktivet).

7 Ikraftträdande och informationsinsatser

De nya bestämmelserna i lagar och förordningar väntas träda i kraft den 1 juni 2015. Förslaget till föreskrifter ska träda i kraft vid samma tidpunkt, det vill säga den 1 juni 2015.

MSB kommer att genomföra flera informationsinsatser, bland annat i samband med den årligt återkommande Sevesokonferensen, vägledning på MSB:s hemsida (www.msb.se) samt färdigställa ett metodstöd som stöd för länsstyrelsernas arbete med tillsynsplanering.

8 Företag som berörs

Enligt nuvarande lagstiftning berörs cirka 400 verksamheter av Sevesolagstiftningen.

9 Tidsåtgång och administrativa kostnader för företag

Se avsnitt 5.

10 Andra kostnader och förändringar för företag

Se avsnitt 5.

11 Konkurrensförhållanden för företag

Inga ändringar jämfört med dagens föreskrifter.

12 Andra aspekter för företag

Inga andra aspekter för verksamhetsutövare, än de tidigare beskrivna, har uppmärksamats.

13 Särskild hänsyn till små företag

De föreslagna föreskrifterna kommer företagen till del oavsett deras storlek. Någon särskild hänsyn tas inte till små företag.

Kontaktpersoner

Narges Teimore

Narges.teimore@msb.se

010 240 5402